



Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum,
atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus,
excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Tertiam, & Quartam Partem: Quibus, hac nostra editione ab
innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Confraternitatvm Laicorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98599](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98599)

mat. iuris vniuers. lib. 7. cap. 3. num. 10. & c. 11. num. 35. cum pluribus sequentibus ante illos Rota in antiq. in dec. 244. incip. nota quod ubi beneficium Bisignet. in decif. 1. inc. vtrum per commendam. Puteus in decif. 254. n. 3. lib. 3. Marc. in decif. 1109. sub num. 2. vol. 1. in decif. 399. n. 3. vol. 2. Menoch. de recup. poss. remed. 15. nu. 42. Raud. variarum resol. c. 72. n. 3. Mart. Nauar. in consil. 4. num. 2. de filijs presbyt. lib. 1. Hinc est quod commenda perpetua afficit beneficium ita vt illa per mortem commendatarij vacante disponere de beneficio non possit Cassad. decif. 5. num. 6. cum sequ. tit. de priuileg. & in decif. 32. num. 5. de regul. cancellariæ. Puteus in decifio. 158. num. 1. lib. 1. Coraf. part. 1. c. 6. sub num. 11. Faber. in Cod. Fab. lib. 1. tit. 2. definit. 10. n. 5. vol. 1. Mar. in decif. 399. num. 4. 8 vol. 2. vnde commenda inducit execrabilitatem in beneficijs perpetuo commendatis Put. decif. 333. de quo ample tractat Hoieda de benef. comp. & in 9 comp. part. 1. c. 14. num. 16. Hinc euenit quod commendatarius perpetuus melius censetur verus Abbas, & prælatus, & maior in his quæ sunt iurisdictionis, & administrationis prælaturæ, quam titularius Faber in Cod. Fab. lib. 1. tit. 3. Nauarr. in consil. 4. num. 2. de filijs presbyt. lib. 1. volum. 1. & ideo commenda perpetua dici potest titulus perfectus Apostolicus Tolom. in decif. nouis. Rom. 765. Coraf. par. 1. c. 6. Prob. in quæst. Regalis c. 20. n. 2. & digne quidem commendatarius perpetuus vt verus Abbas, & Prælatus reputatur, & ideo index delegatus esse potest iuxta formam cap. statutum de rescrip. in 6. Boer. in decif. Burdegal. 271. Barbatius in consil. primo. Mandos. in Regul. Cancell. de impet. benef. per obit. Famil. Card. Capic. in decif. 5.

Limita principalem conclusionem, & declara quod temporales tantum commendas supradictis exceptis concedit Episcopus ad sex tantum menses arg. c. nemo deinceps de elect. in 6. Put. decifio. 226. Marc. decif. 240. Fuscus de visitat. lib. 2.

13 Limita, & declara etiam in beneficijs, & Ecclesijs militum Hyerosolimitanorum, quæ in commendam dantur per magnum magistrum eiusdem Religionis, siue ordinis, & hoc ex priuilegio summorum Pontificum, vt multis comprobatur Cefal. in consil. 97. num. 1.

RESOLVT. CXLVIII.

1 Commendatarius in commenda turbatus, aut spoliatus, contra commendantem agere non potest spolio, ac remedio cap. reintegranda 3. quæst. 1. & limita num. 2. & num. 3.

Commendatarius turbatus, an possit agere spolio.

1 Regulariter in iure cautum est Commendatarium in commenda turbatum, aut spoliatum contra commendantem agere non posse spolio, ac remedio cap. reintegranda 3. q. 1. Anton. Capic. in decif. Neapol. n. 4. Cardinal. Pute. in decif. 206. lib. 3. Iacob. Menoch. de recup. possel. remedio 15. num. 38. cum pluribus sequ. Rota in antiquis in decif. 1. incip. primo quod Monacho, & in decif. 359. incip. Nota quod Monachus. Anton. Faber in Codic. Fabria. lib. 1. tit. 2. definit. 9. n. 2. & defin. 67. vol. 1.

2 Limitatur primo supradictam conclusionem procedere quando ageret contra commendantem, vt tunc pro spolio non admittatur, secus vero si cum alio vt supradicti annotarunt præsertim Cardin. Puteus in dicta decif. 306. lib. 4. Menoch. de recup. possel. remed. 15. num. 39.

3 Limita secundo procedere in Commendatario ad tempus non autem in perpetuo, siue ad vitam, cui di-

Aloys. Ricc. Praxis. Pars I II.

sum remedium competit Cardin. Puteus in dicta decif. 306. lib. 3. Menoch. in d. remedio 15. n. 42. Idem Cardin. Puteus in decif. 158. num. 2. lib. primo.

PRAXIS CONFRATERNITATVM
Laicorum.

RESOLVT. CXLIX.

- 1 Confraternitas dicitur locus pius.
- 2 Hospitale etiam non erectum auctoritate Episcopi dicitur locus pius.
- 3 Episcopus tenetur visitare huiusmodi loca.
- 4 Relictum confraternitatibus censetur relictum ad pios vsus.
- 5 Relictum confraternitatibus, pro anima relictum censetur.
- 6 De relictis confraternitatibus Episcopus detrahatur canonicam portionem.
- 7 Relictum pijs locis potest præstari istis confraternitatibus.

Confraternitates an dicantur loca pia.

1 R Espondeo affirmatiue, & sic quod dicatur confraternitas locus pius sentit Specul. in tit. de infirmis. edit. §. nunc aliqua num. 62. versic. & scias qui dicit, quod loca pia dicuntur ubi exercentur opera charitatis, & idem dicit Ioann. Andr. in cap. Ioannes column. 1. in fin. vers. vnum est, quod refragatur, ubi per istam rationem concludit hospitale etiam non erectum auctoritate superioris esse locum pium, & idem dicit Alexand. in consil. 209. col. 1. volum. 2. & Abb. cap. fin. in 2. notab. de testam. Card. in c. Ioannes in 7. quæst. de testam. & in specie quod fraternitas dicatur locus pius sentit Bald. in l. id quod pauperibus in 21. quæst. C. de sacrosanct. Eccles. & sentit clarè quod sit locus pius, sed non religiosus; eandem opinionem tenent Card. in consil. 121. & clarissime Lappus in tract. de canon. port. column. 11. vers. 5. quæro, & in seq. idem dicit Barbat. in cap. officij col. 8. & 10. de testam. & Perus. in tract. de canon. port. in 2. artic. princip. in 2. qu. principal. col. 4. Dec. in consil. 72. col. 3. versic. 3. principaliter, & dicit Anchar. in c. auditis in 11. qu. de reitut. in integr. quod dicitur pium etiam collegium.

3 Hinc inferitur primo, quod Episcopus huiusmodi loca visitare teneatur, vt voluit Feder. de Sen. in consil. 111. incip. quæstio talis est.

4 Secundo inferitur quod relictæ confraternitatibus videtur relictæ ad pios vsus, & in piam causam: & propterea cessare debet Trebellianica, vt concludit Paul. de Castr. in consil. 167. incip. præsupposita col. 2. refert, & sequitur Socc. in consil. 82. col. penul. vol. 4. & sentit Bal. in auth. similiter vers. & not. col. 1. C. ad l. Falcid. & Calcan. in consil. 21. column. 2. & quod relictæ tali loco dicantur ad pias causas relictæ tenet Bald. in l. si quis ad declinandam col. 12. in princip. C. de Episc. & Cler. Castr. in consil. 179. volum. 2. Alex. consil. 102. num. 3. vol. 7. Dec. consil. 72. col. 3. Paris. in dict. consil. 34. col. 2. in fine vol. 4. & ratio est, quia relictæ huiusmodi confraternitatibus pro anima censentur relictæ, vt dicit Corn. consil. 308. n. 6. volum. 3. & in consil. 18. num. 15. & sequ. & consil. 302. num. 2. vol. 4. quando autem pro anima relinquitur etiam si amico, vel consanguineo pauperi relinquatur dicitur relictum ad pias causas, ita dicit gloss. in c. 2. de sepult. Bald. in l. 1. & ibi Castr. in fin. C. de sac. Eccles. Bal. in l. si quis Titio, & ibi Imol. ff. de leg. 2. & in c. de priore de appell. & idem voluit Card. in c. tua de testam. Alex. in consil. 158. col. fin. vol. 7.

G 2 6 Ter

- 6 Tertio inferitur quod de relictis factis huiusmodi fraternitatibus Episcopus percipiat canonicam portionem, prout voluit Alex. in consil. 102. num. 5. vol. 7. & idem tenet Barba. in consil. 1. vol. 4. num. 8. ubi dicit communem opinionem, quos refert Gabr. lib. 6. de pia causa conclus. 1. sub num. 12.
- 7 Quarto inferitur, quod relictum loco pio, & religioso factum possit solui, aut praestari istis confraternitatibus, ut sentit Bart. in l. 1. §. sed religiosis ff. de colleg. illic. Castr. in consil. 5. col. 1. vol. 2. Abb. in consil. 31. col. 2. vol. 1. Io. Andr. in c. Ioannes de testam. Capra consil. 115. colum. fin. Decius consil. 72. col. 2. vers. 3. principaliter. Alex. consil. 102. in 1. dubio vol. 7.

RESOLVT. CL.

- 1 Dispositio captatoria confraternitati facta valet, quod procedit de iure canonico, non autem civili vide num. 2. & amplius, ut num. 3. & limita ut num. 4.
- 5 Stantibus liberis dispositio testatoris concedens dispositionem bonorum suorum alteri non valet idem procedit ut num. 6.
- 7 Dispositio captatoria non habet locum quando esset facta sub certa forma, quae ad piam causam accommodari non posset.

Dispositio captatoria facta Confraternitati an valeat.

- C**um supra diximus Confraternitates esse loca pia ex hoc necessario euenit valere dispositionem captatoriam confraternitatibus factam: magis enim communis opinio Doctorum esse videtur illa, dispositionem captatoriam ad pias causas valere, quam opinionem tenuit Bart. in l. captatoria ff. de leg. 1. in fin. vers. hoc est verum, & ibi Bal. in primis verbis, & ibi Castr. vers. unde videtur non valere Bal. in repet. l. 1. colum. 5. vers. 2. ratio est C. de sacros. Eccles. & colum. 15. versic. tertio, quarto, & in multis alijs locis. Ang. consil. 101. in princip. Bald. consil. 302. Ang. in l. illa institutio colum. prima, in fine. versic. in glos. in fideicommissis. qui hoc tenet de iure canonico: licet secus dicat de iure civili, & in l. captatorias, versic. regula autem in fin. & versic. & ita per statutum, & ibi Bald. versic. item relictum, & in l. illa institutio in primo notab. ff. de hered. institut. & ibi Imol. versic. istud tamen. Alexand. in l. captatorias. C. de testament. milit. colum. 2. versiculo item fallit, & ibi Ias. numer. 12. qui hanc dicit communem. Cardinal. consil. 124. in princip. sed quoad pias causas. Abb. consil. 32. colum. 2. & alij, quos refert Gabriel. conclusione 3. de pia causa in fine, libro 6. dicentes, hanc esse communem opinionem.
- 3 Amplia hanc opinionem ab omnibus receptam, nam etiam si simpliciter dictum sit per testatorem, committo tali dispositionem bonorum meorum, nihilominus censetur ipse heres institutus cum onere erogandi bona testatoris ad pias causas, & talis dispositio valet, & operatur, capit. cum tibi de testament. & ibi Innocent. vers. alij dicunt, & Io. Andr. circa finem. Anton. de Butr. in fine, & ibi Hostiens. vers. solutio. Abb. colum. 2. in fin. Anchar. col. 2. in fin. & ibi Cardinal. colum. 2. in princip. & alij, quos refert idem Gabriel. ubi supra num. 2.
- 4 Quod limita primo opinionem istam locum habere, quando testator commisit dispositionem bonorum suorum alteri per verba importantia arbitrium boni viri, secus vero si per verba importantia liberam voluntatem, quo casu non valeret dispositio, prout declarat Bartol. in l. 1. in repet. colum. 17. versic. tertio quarto, C. de sacros. Eccles. Abb. in consil. 110. in

principio, volumine secundo. Cornel. consil. 156. columna penult. versic. & licet ad pias causas, volumine 2. Alexand. in l. captatorias, colum. final. versic. teneo, quod dixit Bart. C. de testament. milit. & Ias. ibidem num. 12. Paris. consil. 38. num. 21. volum. 3. Barbat. in cap. cum tibi col. 10. versic. & ideo pondera de testam.

- 5 Secundo limita stantibus liberis, quorum favore dispositio testatoris, per quam committit dispositionem bonorum suorum alteri non valet, ita declarat Bald. in l. executorem, col. 2. vers. non obstat, C. de execut. rei iud. & in epistola, col. 1. C. de fideicommiss. idem tenet Corn. consil. 156. col. pen. volum. 2. Rom. in l. captatorias, colum. 4. vers. quod tamen intelligi debet, C. de test. milit.

- 6 Tertio limita quando per testatorem alteri committitur dispositio bonorum, secus vero quando testator vult committere institutionem heredis alteri, quia hoc facere non potest, ut per Innocent. in cap. cum tibi vers. alij dicunt de testam. Bald. in l. exequitorem col. 2. vers. non obstat. C. de execut. rei iud. & in l. & in epistola, col. 1. versic. modo quaro. C. de fideicommiss.

Quarto limita, quando dispositio esset collata sub certa forma, quae ad piam causam minime accommodari posset, ut notat Aug. in consil. 201. col. 2. Corn. consil. 156. col. pen. vol. 2. Paris. qui hanc dicit communem opinionem in consil. 38. num. 23. vol. 3.

RESOLVT. CLI.

- 1 Controuersia inter confratres si respicit actus spirituales spectat ad iudicem Ecclesiasticum.
- 2 Cognitio causarum spiritualium nullo pacto ad seculares iudices pertinet.
- 3 Cognitio rerum merè temporalium spectat ad iudicem secularem.

Definitio controuersiae praecedentiae inter confratres ad quem pertineat.

In hoc articulo ut ambabus iurisdictionibus satisfactionem existimo duas esse faciendas conclusiones.

- 1 Prima conclusio, controuersia inter confratres in materia praecedentiae si respicit actus spirituales puta circa modum incedendi in processibus, detrendi habitum, & similia, tunc ad iudicem Ecclesiasticum spectat: ratio est, quia cum sint actiones spirituales, nullo pacto earum cognitio ad iudices seculares potest pertinere, cum rerum spiritualium sint incapaces, c. indicante de praescriptione, c. de cetero de iudic. cap. fin. de rebus Eccles. non alienand. Bal. consil. 62. vol. 1. Alexand. consil. 13. eodem volum. & in consil. 16. pro qua opinione adducitur decis. Guid. Papae 238. ubi cognitio de habitu si sit Ecclesiasticum, vel laicale non spectat ad iudicem laicum, sed ad Ecclesiasticum, & facit etiam ad hoc Nauar. consil. 3. de foro compet. ubi cum modus, & ordo incedendi in processibus deferendi habitum, & similia, sint actiones spirituales laici in d. actionibus, & concernentibus cultum diuinum subsunt iudicio Episcopi sequitur Grat. decis. 232. Marra de iurisd. 4. parte capit. 113. numero 20. ubi allegat Concil. Trident. sess. 25. cap. 16. & constituit. Gregor. XIII. ubi datur modus componendi huiusmodi controuersias per Episcopos.
- 3 Secunda conclusio, ubi agitur de controuersijs rerum merè temporalium tunc quod cognitio spectat ad iudicem secularem, & ita intelligendus est Anna sing. 90. & Grat. cit. decis. num. 7.

RESO.

RESOLVTIO CLII.

- 1 An confraternitates habeant fori priuilegium, & quando.
- 2 Confraternitatibus relictum dicitur ad pias causas.
- 3 Confraternitates non habentes hospitalia non dicuntur loca pia.
- 4 Et possunt disponere de bonis suis sicut cetera collegia.
- 5 Prescriptio laicorum contra quas confraternitates procedat.
- 6 Confraternitas quare non dicatur locus pius.
- 7 Priuilegium concessum confraternitati non dicitur concessum loco.
- 8 Confraternitas propter aliqua signa dicitur locus Ecclesiasticus.

An Confraternitas gaudeat priuilegio fori.

Respondeo distinguendo duas conclusiones.
 1 Prima conclusio, si confraternitates laicorum habent hospitalia cum campanilibus, & campanis, & ibi celebrantur Missæ, dicuntur loca pia, quæ sunt subiecta Episcopo, ita concludunt Domini de Rota, vt per Verall. decis. 328. numero 3. parte prima, & in hunc modum possunt intelligi adducta per Tiraquell. in præfation. tractat. priuileg. piæ causæ volens huiusmodi confraternitates inter pia loca numerari, atque piæ causæ fauorem obtinere, & propterea si quid relictum est eidem dici relictum ad pias causas, vt dicit etiam Vbald. in tractatu de quarta Canonica. Abbas in consil. 31. incipien. ad claram decisionem omnium difficultatum, & in consilio 32. incipien. circa duo dubia, part. 2. Castr. in consil. 5. incip. dicendum est, quod dicta fraternitas volumine 2. vbi quod dicitur relictum ad pias causas ex eo, quia dicitur habitus respectus potius ad hospitale, seu pauperes, qui habent commodum percipere, quam ad personas dictorum hominum societatis, qui nullum commodum sunt pro se percipituri Ioann. Andr. in capitul. Ioannes de testam.

Secunda conclusio est, si dictæ confraternitates nulla habent hospitalia modo prædicto, tunc non sunt propriè loca pia, neque gaudent fauore priuilegiorum piæ causæ, sed sunt collegia profana, & secularia, & debent coram iudice laico conueniri Bald. in l. illud colum. 1. versic. quid de eo C. de sacrosanct. Eccles. & in auth. hoc ius porrectum versic. secundo quæro C. eod. titul. Abbas & Imola in capit. officij de testam. Alexand. in consil. 102. super primo quæso volumine 7. firmat quod corpus fraternitatum potest res suas vendere, quia non est pium collegium, sed omnino profanum, & faculare, & non priuilegiatum, vnde potest omnino disponere de bonis suis sicut cetera collegia secularia per l. 1. §. quibus ff. quod cuiusq; vniuers. nomine Bartol. in l. cum Senatus ff. de reb. dub. & in l. final. ff. de colleg. illicit. concludit quod huiusmodi fraternitates debent conueniri coram iudice seculari, idem dicit Bald. in l. si quis ad declinandam C. de Episcop. & cler. dum tractat an de relicto facto fraternitati disciplinatum S. Dominici possit detrahi ab Episcopo quarta; quæ non detrahitur de relicto etiam pio loco, nisi, & is sit religiosus, nec de legato facto hospitali priuato secundum Alexandr. in consil. 130. volumine primo, requiritur enim, vt fiat pro anima, & opus sit pium, & pio loco relinquatur, capitul. final. de testament. quod non videtur adesse fraternitatibus Castr. in l. collegium, numero 3. C. de hæredibus institut. dicit congregationes, seu collegia battutorum, vt sunt isti fratres non possunt dici personæ Ecclesiasticæ cum sint merè laici, & sic possunt conueniri

Aloys. Ricc. Praxis. Pars III.

coram iudice seculari idem dicit in dict. l. cum senatus numero secundo, & tertio, ff. de reb. dub. & ibi Socc. num. 10. Cor. consilio 307. volumine quarto, Paris. consil. 50. num. 26. volumine secundo, & quod contra huiusmodi fraternitates currat præscriptio sicut contra priuatos, nec habeat locum priuilegium loci pii probat Cornueus in consil. 119. volumine secundo, numero 27. Balbus in tractat. de præscript. in 5. part. princip. parte prima, num. 6. Et ratio huius articuli est, quia fraternitas non potest dici locus pius, nam vicem personæ sustinet ex regula l. mortuo ff. de fideiusor. & quamuis fraternitas in loco congregetur; tamen personæ non sunt ita obligatæ, & insertæ illi loco, vt possit dici locum inesse collegio, & collegium loco, sed separatim optimè considerantur, ergo priuilegium fraternitati concessum nullo modo potest dici datum loco neque loco, & personis, sed omnino datum personis tantum, vt patet ex dictis per Bald. in dict. l. si quis ad declinandam C. de Episc. & cler. in §. omnibus numero 19. Imol. in capitul. officij numero 21. de testament. Alexand. in rubr. ff. de noui oper. nunc. numero 25. ergo confraternitas non est pius locus, & priuilegium amittit, sicut quilibet priuatus quamuis propter signa possit dici locus Ecclesiasticus. Nec refert, quod huiusmodi fraternitates sint erectæ ex autoritate Summi Pontificis, quia authoritas Pontificia non potest facere, vt persona sit locus, facit autem vt collegium dicatur licitum, nec erectum contra prohibitionem, nec facit, quod sit locus pius.

RESOLVT. CLIII.

- 1 Omnes exempti ad publicas processiones vocati possunt compelli vide etiam nu. 2.
- 2 Nullus excipitur à processionibus, nisi à iure exceptus reperitur.
- 3 Confraternitates laicorum non possunt compelli ad processiones, sed tantum inuitari.

Confraternitates laicorum an possint cogi accedere ad processiones.

Concilium Tridentinum sessio. 25. capitul. 13. §. exempti, disponit. Exempti autem omnes tam clerici faculares, quam regulares quicunque etiam Monachi ad publicas processiones vocati compellantur accedere, ijs tamen exceptis, qui in strictiori clausura perpetuò viuunt, vt sunt Cartosiani, Camaldulenses, & alij. Sacerdotes seruientes in Ecclesiis Equitum Hierosolimitanorum etiam possunt ad hoc compelli ab Ordinario, declarat S. Congregatio. 360.

Et prædicta intelliguntur de omnibus clericis dicecesanis, quantumuis exemptis, etiam beneficiis simplicia in diocesi obtinentibus, vel officia, puta si deseruiant pro Cappellano, etiam in Ecclesiis exemptis, qui omnes possunt compelli accedere ad dd. processiones per Episcopum, prout declarauit Sacra congregatio Concil. Trident. quæ etiam remittit arbitrio Episcopi, quæ sint istæ processiones, & quando sint pro bono publico, & alijs de causis, de quibus per DD. in c. nimis praua il. 2. de excess. prælat. & in c. dilectus de offic. ordin. vbi Felin. in fi. num. 7. & sic quod nullus excipitur à processionibus, nisi reperitur expressum in iure, tenet Cald. consil. 8. de regul. Cappell. Tholos. decision. 684. Gratian. decis. 234.

Quæ sanè regula in confraternitatibus laicorum cessat, quæ non poterunt per Episcopum compelli accedere, sed solum inuitari, fuit resolutum per Sacram. Congr. per Quarant. verbo præced. Pias. in sua præxi Episc. par. 2. capit. 3. num. 32. cuius tenor est.

G 3 Reue-

Reuerendis. vti frater. Quamuis Thesaurarii, magistri, & confratres S. M. Annunciatæ magis conscientia suæ, ac pietati satisfecerint si amplitudini tuæ eos ad publicas processiones vocanti morem gessissent, cum tamen ad eas accedere detestauerint, neque ab amplitudine tua compelli, neque vllis propterea censuris diltringi, atque innodari debuerint, quod sapius alijs consulti responderunt Illustrissimi Patres S. Concil. Tridentin. interpretes. Itaque interdictum hac de causa latum protinus tollas oportet, ac de cætero a similibus compulsionibus abtineas. Deus amplitudinem tuam incolamem seruet. Romæ die 6. Maij 1597.

RESOLVTIO CLIV.

- 1 Confraternitates laicorum non possunt per Episcopos visitari.
- 2 Huiusmodi loca non subsunt iurisdictioni Episcopi.

An confraternitates laicorum possint per Episcopos visitari.

Dicebatur primo, quod non, quia qui sunt ex istis confraternitatibus, si sunt laici, non possunt conueniri sub iudice Ecclesiastico tanquam religiosi, vt voluit Bart. in leg. fin. num. 15. ff. de Colleg. illic. quem sequutus est Ias. in conf. 218. col. 2. volum. 1. & idem voluit Cardin. in conf. 13. Paris. in consil. 35. num. 29. volumine 4. & sic quod talia loca non possunt per Episcopum visitari, vt per Dec. in conf. 148. colum. 1. & per Paris. in dict. conf. 35. colum. 2. & seq. volumine 4. Ratio autem est, quia huiusmodi loca non subsunt iurisdictioni Episcopi, vt dicit Abb. in conf. 31. versicul. non est enim communio, & in versicul. quæ quidem ratio volum. primo. Imol. in cap. officij colum. 11. versicul. vnde aduerte, & ibi Barbat. colum. 3. versic. sicut enim Episcopus de testam. Perul. in tract. de Canon. port. in 14. quest. principali num. 10. & n. 12. Card. in conf. 12. Paris. in conf. 34. col. 3. volum. 4.

Verum resolutio istius articuli patebit ex decisionibus factis per congregationem Illustrissimor. Cardinal. super decisione dubiorum Concilij 4 S. D. N. deputatum, prout referet Marta de iurisd. cap. 18. num. 4.

Fuit dubitatum an exceptione capitulo 18. sessio. 22. qua excipiuntur hospitalia, quæ sunt sub immediata protectione Regnum, & sine eorum licentia, non possunt ab Episcopis visitari, comprehenduntur omnia hospitalia, quæ sunt in eorum ditionibus, & Regnis? Respondet congregatio non comprehendit nisi hospitalia, quæ expressè reperiuntur esse sub Regum protectione, Marta de iurisd. dict. cap. 18. num. 4.

Item congregatio censuit Episcopos posse visitare omnia hospitalia, & pia loca quomodocunque nuncupentur etiam si sint priuata laicorum, ac etiam corrigere, & reformare in casibus a iure expressis; nempe ob negligentiam, vel dilapidationem bonorum vtrunque testatoris mens seruetur. Marta d. cap. 18. n. 5.

Item congregatio censuit si Episcopo aliquod hospitale visitare volenti iuxta capitul. 18. sessione 22. opponatur exceptio, quod sub immediata Regum protectione existat, vtique non ad sæcularem iudicem, sed ad ipsimum Episcopum talis exceptionis cognitio, vel definitio pertinebit. Marta de iurisd. d. cap. 18. n. 8.

PRAXIS DEROGATIONIS IURIS Patronatus.

RESOLVTIO CLV.

- 1 In derogatione iuris patronatus debet fieri mentio dispositionis, specificæ, & determinatæ, non autem conditionaliter.
- 2 Dispositio cadit pro institutione.
- 3 Amplius idem esse si præsentatio spectaret ad aliquem.
- 4 Tunc dicitur derogatum, quando Papa expressè derogat, & num. 5.

Quanam sit praxis circa derogationem iuris patronatus.

Hodie nouissima praxi cautum est ex regula 41. Cancellariæ Apostolicæ relata a Quaranta in Summa Bullarij in verbo regulæ Cancellariæ Apostolicæ.

- 1 In derogatione iuris patronatus debet fieri mentio iuris patronatus dispositiue, specificæ, determinatæ, non autem conditionaliter, & si illud ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat, & si de hoc in literis prouisionis, vel mandati de prouidendo de dicto beneficio similis mentio facta non fuerit non censetur quomodolibet derogatum, & si Papa mandet prouideri de beneficio ad cuiuscunque dispositionem pertinente, non includitur beneficium iuris patronatus, cum dispositio cadat pro institutione. Lapsus allegat. 8. numero 6. idem est, si Papa rescribat motu proprio pro aliquo beneficiando Abb. in cap. ad aures col. penul. de rescriptis, idem est si dicatur quod prouideatur talis de beneficio, etiam si ad alicuius præsentationem spectaret, intelligitur enim de præsentatione competente patrono Ecclesiastico cap. cum illis de præbendis lib. 6. Lapsus vbi supra, idem si dicatur de beneficio ad præsentationem quoruncunque spectante, quando enim derogatur iuri patronatus laicorum expressè fieri debet derogatio, & quando dictum est censeri derogatum iuri patronatus Clericorum, illud non procedit si Clerici habeant ius patronatus ratione patrimonij, nec iuri patronatus laicorum censetur derogatum, etiam si in literis diceretur nõ obstat iure patronatus laicorum, & non obstantibus statutis Ecclesiæ, quia tales non obstantia tendunt solum ad tollendam subreptionem, non autem ad alia iura specialiter perimenda, nisi id expressè dicatur. Rota Romana de præbendis in Nouis. decisione 1. neque censetur derogatum iuri patronatus laicorum quando in literis habetur, quod Papa mandat conferri beneficium spectans ad Episcopi institutionem.
- 4 Lambertin. vbi supra articulo 30. nam tunc dicitur derogatum quando Papa expressè derogat. Cardin.
- 5 Mantica. decis. 292. Rota Rom. quod procedit etiam si Papa mandet prouideri de primo vacaturo spectante ad collationem, prouisionem quoruncunque, tunc enim nec etiam beneficia patronata vacantia in curia comprehenduntur Cardin. Tusc. vbi supra conclusione 618.

RESOLVTIO CLVI.

- 1 Pontifex non solet cedere derogationes iuri patronatus, nisi urgentissimis causis, & quæ causæ sint vide per discursum vsque ad n. 9.
- 10 Impetratione iuris patronatus non sufficit tacitus patronorum consensus.
- 11 Vt obtineatur derogatio debet is, qui obtinuit probare beneficium esse de iure patronatus.

Qui-